

ע"פ 3149/16 - סאמר אזברגה, יוסף אזברגה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים
ע"פ 3149/16

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג

המערערים: 1. סאמר אזברגה
2. יוסף אזברגה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז
בתיק פ 046501-01-14 שניתן ביום 29.02.2016 על
ידי כבוד השופטת מ' ברנט

תאריך הישיבה: א' בחשון התשע"ז (02.11.2016)

בשם המערערים: עו"ד שחר אלדר ועו"ד שאדי כבהא
בשם המשיבה: עו"ד עודד ציון
בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט י' עמית:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בת"פ 46501-01-14 (כב' השופטת מ' ברנט) במסגרתו הושת על המערער 1 והמערער 2 עונש של 45 ו-32 חודשי מאסר בפועל (בהתאמה), לאחר שהורשעו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של הצתה, ניסיון לחבול בחומר נפץ וקשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיפים 448 רישא, 330 ו-499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

1. לפי המתואר בכתב האישום המתוקן, המערערים עבדו במפעל באזור התעשייה פלמחים, בו עבדו גם אביו של המערער 1 (להלן: סלימאן) ודודו (להלן: סאבר). במהלך חודש נובמבר 2013, פנה אחד מעובדי המפעל (להלן:

המתלונן) אל הסדרן, וסיפר לו כי ראה את סלימאן עושה שימוש באחת המשאיות של החברה לצורך ביצוע עבודות פרטיות. בעקבות כך פוטרו סלימאן וסאבר. בהזדמנויות שונות לאחר מכן השמיעו סלימאן וסאבר אימים כלפי המתלונן כי יסגרו אתו חשבון וכי "הלך עליו". יצויין כי בהמשך חזר סאבר לעבוד במפעל.

לאחר התרחשויות אלה, פנה המערער 1 אל המערער 2, דודו, והציע לו להצית את משאיתו של המתלונן, בשל חלקו של האחרון בפיטורי סלימאן. המערערים ביררו מתי צפוי המתלונן להגיע למפעל, וביום 2.1.2014 ביקשו מהשומר הניצב בשער המפעל (להלן: והיב) להתעכב בפתיחת השער החשמלי בעת שהמתלונן יגיע למקום, על מנת שיוכלו לפתוח את דלת המשאית ולהשליך פנימה בקבוקי תבערה. כך אכן עשו השניים, תוך שהם מגיעים רכובים על קטנוע בעודם חובשים קסדות לראשם, כשכל אחד מהם אוזח בבקבוק תבערה בידו. בהתאם לתכנון, עם הגעת המתלונן במשאיתו והיב התעכב בפתיחת השער, או-אז הגיחו המערערים, פתחו את דלת המשאית והשליכו בקבוקי תבערה דולק לתוך תא הנהג, סגרו את הדלת ונמלטו. למרבה המזל, המתלונן הצליח להשליך החוצה את בקבוקי התבערה הדולקים ולחלץ עצמו מהמשאית, ובסיועו של והיב שרץ לעברו עם מטף כיבוי אש, השריפה כובתה.

2. בית המשפט המחוזי פירט, בין היתר, את תסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינם של המערערים. לגבי המערער 1, יליד 1990, צוינה התרשמותו של שירות המבחן מקיומם של דפוסי התנהגות עברייניים; מקיומם של גורמי סיכון בסביבת מגוריו, לרבות חשיפה לגורמים עברייניים; ומקושי בהצבת גבולות, ויסות דחפים והבעת אמפתיה כלפי האחר. כן צוין כי המערער 1 שלל בעייתיות בהתנהגותו. מנגד, צוין כי הוא נעדר עבר פלילי וכי הוא בעל תפקוד תעסוקתי יציב.

באשר למערער 2, יליד 1987, נאמר כי התקשה לערוך התבוננות ביקורתית סביב דפוסים בעייתיים בהתנהלותו. עוד צוין כי לדבריו, הוא נגרר לביצוע העבירה מתוך מחויבות בסיסית לבני משפחתו; כי לא ידע על כוונותיו של המערער 1 מבעוד מועד; וכי חש חרטה מיד לאחר ביצוע המעשים.

3. בית המשפט המחוזי עמד על החומרה שבעבירות שביצעו המערערים, על ניסיון הפגיעה במתלונן, ועל כך שיד הגורל היא שהובילה לכך שהמעשה הסתיים בפגיעה קלה ברכוש בלבד, ללא פגיעות בנפש.

לאחר שסקר את טענות הצדדים ופסיקה רלוונטית שהובאה על ידי המשיבה, בית המשפט העמיד את מתחם הענישה לגבי המערער 1 על תקופה של בין 36 ל-72 חודשי מאסר בפועל, ולגבי המערער 2 על תקופה של בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט זקף לזכות המערערים את גילם הצעיר, העדר עבר פלילי, הודאתם בביצוע העבירה והתנצלותם בפני המתלונן. כן נשקלו שיקולים פרטניים נוספים הנוגעים לכל אחד מהם בנפרד. בסופו של דבר, נגזר על המערער 1 עונש של 45 חודשי מאסר בפועל ו-8 חודשי מאסר על תנאי; ואילו על המערער 2 נגזר עונש של 32 חודשי מאסר בפועל ו-8 חודשי מאסר על תנאי. בנוסף, שני המערערים חויבו לפצות את המתלונן בסך של 8,000 ₪ כל אחד.

על כך נסב הערעור שבפנינו.

4. בתמצית, המערערים טוענים בערעורם להעדר הלימה בין עונשו של והיב - עליו הושתו במסגרת הסדר טיעון ארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות - שיש לראותו כשותף לעבירה, לבין העונש שהושת עליהם; כי ציפיתם בעת שהתקשרו בהסדר הדיוני היתה שהעונש שייגזר עליהם יהיה בזיקה לעונשו של ווהיב; כי מתחם הענישה סוטה לחומרה מהמקובל; וכי קביעת העונש בתוך המתחם לוקה גם היא בחומרה יתרה. עוד נטען כי בין המתלונן למשפחת המערערים נערך פיוס.

המשיבה, מנגד, מצביעה על החומרה במעשיהם של המערערים; על כך שבמעמד התנצלותם של המערערים בפני המתלונן, זה האחרון ציין כי הוא עדיין מפחד מהמערערים; וכי היו נסיבות לקולא שהצדיקו מתן עונש קל לוהיב, בין היתר בהתחשב בהתרשמותם של שירות המבחן ובית המשפט המחוזי בעניינו.

5. לאחר עיון בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ובכתב הערעור על נספחיו, ושמיעת טענות הצדדים בעל פה, לא מצאנו מקום להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי.

הלכה עמנו כי ערכאת הערעור לא תטה להתערב בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם ישנה סטייה ממדיניות הענישה הראויה או כאשר נפלה טעות מהותית בגזר הדין (ראו, בין היתר, ע"פ 2816/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 8 והאסמכתאות שם (13.6.2016)). אין לומר כי המקרה דנן נופל בגדרם של חריגים אלו. פעמים רבות עמד בית משפט זה על החומרה היתרה הטמונה בעבירת ההצתה, ש"ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות" (ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל (18.3.2007)). חומרה זו גוברת שבעתיים "במקום שבו חיי אדם הוטלו או יכלו להיות מוטלים בכף", שאז ככלל יש הצדקה להשית עונש מאסר "של שנים ממושכות" (דברי השופט (כתוארו אז) רובינשטיין, שם בפס' ה(4); וראו סעיף 448 סיפא לחוק העונשין, הקובע עונש מרבי של 20 שנות מאסר לעבירת הצתה המבוצעת "במטרה לפגוע בבני אדם"). יובהר, כי לפי האמור בכתב האישום - שבעובדות המתוארות בו הודו המערערים - הללו שילחו אש במשאית "בכוונה לפגוע במתלונן ולגרום לו חבלה" (סעיף 16 לכתב האישום). אין זאת אלא שבאורח נס לא נגרמו נזקים בגוף או בנפש, וזאת מבלי להקל ראש בנזק הנפשי העלול להיגרם לנפגעי עבירה ממעשים כגון דא.

6. מגזר דינו של בית המשפט המחוזי עולה כי מכלול השיקולים הרלוונטיים נלקחו בחשבון, לרבות נסיבותיהם האישיות של המערערים ושורה של שיקולים לקולא. באשר לטענות שהועלו נגד מתחם הענישה, אציין כי כבר לפני למעלה משנתיים נקבע בבית משפט זה כי יש להחמיר את רף הענישה בעבירות הצתה שבצדן כוונה לפגוע בבני אדם, ולהעמידו על טווח שבין 3 ל-6 שנות מאסר (ע"פ 5960/13 מדינת ישראל נ' עון, פס' 9 (23.4.2014) (להלן: עניין עון)). בדומה למקרה שלפנינו, גם בעניין עון לא נגרמו נזקים גופניים לאנשים (מלבד שאיפת עשן) והעבירה בוצעה לאחר תכנון מוקדם מתוך רצון לפגוע בבני אדם. באותו מקרה התקבל ערעור המדינה, וחלף עונש של 30 חודשי מאסר בפועל שהושתו על המשיב בבית המשפט המחוזי, הוחמר עונשו והועמד על 42 חודשי מאסר, ואף זאת בהתחשב בנסיבות לקולא בעניינו ובהתחשב בכך שאין דרכה של ערכאת ערעור למצות את העונש. מכאן, שהעונש שהושת על ידי בית המשפט המחוזי אינו סוטה לחומרה מרף הענישה הנוהג.

בנסיבות המקרה דנן, אף איני סבור כי העונש הקל שהושת על והיב מצדיק הקלה בעונשם של המערערים. בגזר דינו של והיב, בית המשפט המחוזי פירט את התרשמותו החיובית של שירות המבחן, לרבות ההתרשמות כי והיב אינו בעל דפוסי התנהגות עברייניים; כי העבירות בהן הורשע בוצעו תוך ניצול אופיו החלש; כי המעשים לא נעשו ביוזמתו; כי לא

נטל במעשה עצמו חלק פעיל; כי סייע לכבות את האש; וכי הביע חרטה ואמפתיה כלפי המתלונן. כן צוינו גילו הצעיר (והיב היה כבן 21 בעת ביצוע העבירה) ועברו הנקי. ניכר, אפוא, כי בפני בית המשפט עמדו שורה של שיקולים המצדיקים הקלה משמעותית בעונשו של והיב אל מול עונשם של המערערים, ובנסיבות אלו אין בדבר כדי להצדיק את קבלת ערעורם. זאת, מבלי לדקדק בשאלה אם יש לראות את והיב כמסייע או כמבצע בצוותא.

7. סיכומו של דבר, שאין לומר כי העונש שהושת על המערערים חורג ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מהסוג בו הורשעו.

אי לכך, הערעור נדחה.

ניתן היום, ח' בחשון התשע"ז (9.11.2016).

שופט

שופט

שופטת
